

ALGEMENE BESCHOUWINGEN PROGRAMMABEGROTING 2025.

Voorzitter,

Voorzover wij ons kunnen herinneren gaan wij dit jaar als gemeente voor het eerst een niet sluitende begroting aan de provincie aanbieden. De oorzaak hiervan is gelegen in het feit dat de gemeente van het Rijk in verhouding tot de kosten te weinig middelen ontvangt om de door het Rijk aan ons opgedragen taken, waaronder de Jeugdzorg, uit te voeren. Ook kunnen inwoners met voldoende financiële middelen op basis van het abonnementstarief nog steeds een beroep doen op de WMO voor huishoudelijke hulp en voor het aanbrengen van voorzieningen.

Anderzijds hadden zowel het college als de raad hierop veel eerder kunnen anticiperen door gevolg te geven aan onze oproep om de tering naar de nering te zetten door te bezuinigen en de uitvoering van werkzaamheden c.q. projecten op te schorten.

In het voorwoord op deze begroting lezen wij dat u het verzoek van de raad bij de Kadernota om posten te ontzien niet heeft kunnen honoreren. Het heeft ons veel moeite gekost om te kunnen achterhalen om welke posten het gaat en in welke mate daarop is bezuinigd.

1. OZB.

Het is ook voor het eerst dat de voorgestelde verhoging van de OZB wordt ingezet om het financieel tekort enigszins te dekken. Het moge duidelijk zijn dat AWB van mening is en blijft dat het door het Rijk veroorzaakte tekort op de begroting niet mag worden verhaald op onze inwoners. Wij kunnen en mogen onze inwoners niet blijven kaal plukken. De voorgestelde verhoging van de OZB met meer dan 10%, nu voor de derde maal in deze raadsperiode, ligt ons dan ook nu weer zwaar op de maag.

Wij constateren dat door de krapte op de woningmarkt de WOZ-waarde van een goedkopere woning in verhouding veel harder stijgt dan de WOZ-waarde van een dure woning c.q. kapitale villa. Hetgeen leidt tot een toenemende rechtsongelijkheid en tot een in verhouding hogere aanslag waterschapslasten en inkomstenbelasting voor met name eigenaren met een smalle beurs. Wij vragen ons af of het mogelijk is om zowel de WOZ-waarde als de OZB voor dure woningen meer te laten stijgen dan voor goedkopere woningen. Met andere woorden is binnen de WOZ differentiatie naar soorten woningen mogelijk. Zo wordt al onderscheid gemaakt tussen de stijging van de OZB voor woningen en voor bedrijven en/of niet woningen.

Ook wij zien echter dit jaar geen mogelijkheden om, gelet op de reeds doorgevoerde bezuinigingen en het uitstellen van de uitvoering van werkzaamheden, voor het verlagen van de OZB alternatieve inkomsten aan te dragen c.q. in te zetten. Dit zonder onze inwoners die zorg echt nodig hebben, die zorg te moeten ontzien dan wel te beperken. Ook inzetten op preventie heeft wat AWB betreft de hoogste prioriteit om te voorkomen dat in een later stadium inwoners en met name de jeugd tegen nog veel hogere kosten dienen te worden geholpen.

Los daarvan hebben wij wederom twijfels over het voorliggende sombere financiële doemscenario. Dit te meer omdat de 4e Turap voor 2024 een ongekennde hoge positieve bijstelling laat zien van € 1.152.000,00. Wij vragen ons af hoe de fracties, die in deze raadsperiode het noodzakelijk vinden om de OZB jaarlijks met meer dan 10% te verhogen, dit aan de inwoners, die door deze verhogingen in hun portemonnee worden getroffen gaan uitleggen. Wederom blijkt dat de soep niet zo heet wordt gegeten als opgediend. Wij zijn van mening dat dit overschot in 2025 moet worden teruggegeven aan de belastingbetalers.

2. Rioolbelasting.

AWB is op zoek naar beleid op grond waarvan de sterkste schouders weer de zwaarste lasten gaan dragen. In dat verband verzoeken wij het college om te willen bezien in hoeverre de riolheffing kan worden gekoppeld aan de waarde van de woningen, zodat eigenaren van dure woningen meer riolheffing gaan betalen dan eigenaren en huurders van goedkopere woningen.

3. Taskforce Sociaal Domein.

Op 21 mei heeft de gemeenteraad € 384.000,00 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het programmaplan Taskforce Sociaal Domein. Deze incidentele kosten, zo werd gesteld, gaan voor de baat uit en zijn nodig om de maatregelen die leiden tot structurele kostenbeheersing te kunnen realiseren. Enkele maanden later is ons echter door het college medegedeeld dat we de beoogde kostenbesparing ten bedrage van € 821.545,00 niet gaan halen. In de aanbiedingsbrief van de begroting schrijft u “De investering gaat ons op termijn iets opleveren. Dat laat nog wel even op zich wachten”. “Iets” is voor ons, gelet op de gedane investering echter beslist onvoldoende en wij gaan er van uit dat de beoogde kostenbesparing zeker op termijn, hoe dan ook, wordt gehaald.

4. Woningbouw.

AWB maakt zich zorgen over het achterblijven van de bouw van betaalbare sociale huur- en koopwoningen. Ook het feit dat het college het borgen van de bouw van deze woningen wil overlaten aan de projectontwikkelaars, die uit winst oogmerk veel liever vrije sectorwoningen bouwen, baart ons zorgen. De vraag naar betaalbare sociale huur- en koopwoningen is groot en verdient de hoogste prioriteit om de natuurlijke aanwas te kunnen huisvesten en om aan de nog verder toenemende vraag in het kader van de regionale schaa sprong enigszins te kunnen voldoen.

AWB komt dan ook bij de eerste de beste gelegenheid opnieuw met een voorstel naar de raad om in de anterieure overeenkomsten de bouw van betaalbare sociale huur- en koopwoningen in gemengde bouwplannen te borgen.

De bouw van meer betaalbare sociale huur- en koopwoningen heeft bovendien tot gevolg dat de gemiddelde waarde van woningen in Waalre daalt en daarmee de gemeente Waalre een hogere uitkering uit het gemeentefonds ontvangt.

Het besluit van het college om medewerking te verlenen aan het wooninitiatief Waalre voor de huisvesting van jongeren met een verstandelijke beperking juichen wij toe.

5. Vestiging voorlopig voorkeursrecht.

Onlangs hebben we kennis kunnen nemen van het collegebesluit tot vestiging van het voorlopig voorkeursrecht voor een deel van de binnen het plangebied Waalre-Noord fase 3 gelegen gronden. Wij zien dit als een effectief middel om als gemeente meer grip te krijgen

op de gewenste ontwikkeling en realisering van het plangebied, doch vragen ons af of dit besluit al niet veel eerder genomen had moeten worden. Is dit geen mosterd na de maaltijd omdat projectontwikkelaars ter plaatse al een aantal jaren actief bezig zijn met het aankopen van gronden. Wij vragen het college dan ook waarom nu pas dit besluit is genomen.

6. Onderwijs.

In het kerkdorp Waalre is veel onrust ontstaan over het feit dat het college het verzoek van Atalanta om twee extra noodlokalen te plaatsen bij basisschool De Wilderen, op basis van het IHP heeft afgewezen. Ook AWB was hierover in eerste instantie zeer verbaasd. Het schoolbestuur heeft tegen het besluit van het college echter geen bezwaar ingediend en heeft later aangegeven dat de school niet verder wil groeien dan 500 leerlingen en derhalve geen extra lokalen meer wenst te plaatsen. Boventallige leerlingen moeten daardoor elders in de gemeente in afwachting van de realisering van een nieuwe school in Waalre-noord, naar school. Wij vinden dit geen ideale situatie en blijven de ontwikkelingen dan ook met belangstelling volgen.

7. Landgoederenbeleid.

Uit de beantwoording van een technische vraag is ons gebleken dat het college geen toegevoegde waarde ziet in het opstellen van het door de raad gewenste landgoederenbeleid. AWB hecht echter aan het opstellen van het door de raad gewenste landgoederenbeleid om paal en perk te kunnen stellen aan de ongewenste versterking van het buitengebied, ten faveure van grootgrondbezitters.

8. Zonneweide Achtereind.

Wij vragen ons af, of het gelet op o.a. de aangescherpte ruimtelijke kaders van het rijk met betrekking tot de aanleg van zonneweiden, wel zinvol is om vervolgstappen tot realisatie van het project, waaronder een marktconsultatie in gang te zetten. Dit nog afgezien van de problemen met betrekking tot de netcongestie. De aanleg van zonnepanelen op daken, gevels en reststroken langs rijkswegen geniet, in overeenstemming met de voorkeursvolgorde zon van het Rijk, nog altijd onze sterke voorkeur.

9. Regionale schaa sprong.

Ook Waalre zal enerzijds profiteren van de schaa sprong, doch zal anderzijds ook te maken krijgen met de maatschappelijke impact hiervan op onze samenleving. Wij voorzien dat wij de financiële middelen missen om de maatschappelijke gevolgen van de regionale schaa sprong te kunnen opvangen. Door de toename van het aantal woningen en inwoners wordt de druk op onze voorzieningen maar ook op ons wegennet en buitengebied opgevoerd. Wij zullen maatregelen moeten treffen om deze druk in goede banen te leiden. Zonder cofinanciering van de MRE c.q. het SGE en wellicht ook van bedrijven als ASML gaat ons dat niet lukken. Wij vragen het college dan ook om alles in het werk te stellen om als kleine gemeente financiële middelen te verkrijgen om de grootstedelijke problemen als gevolg van de regionale schaa sprong het hoofd te kunnen bieden.

10. Tussenrapportages.

Bij de Turaps wordt ons inziens de raad in toenemende mate gevraagd om beheerstechnische afwijkingen met of zonder financiële consequenties door te voeren, terwijl deze geen grondslag vinden in de lopende begroting. In feite betreft het dan nieuw of gewijzigd beleid. Voor het opvoeren van nieuw of gewijzigd beleid met de daarbij behorende middelen dienen ons inziens afzonderlijke voorstellen aan de raad ter besluitvorming te

worden voorgelegd. Wij horen graag van het college of u dit herkent en wat u daaraan gaat doen.

11. Nieuws vanuit de gemeenteraad.

Waalre heeft al meer dan een jaar geen vaste correspondent van het Eindhovens Dagblad. Dit met gevolg dat er geen of nauwelijks nieuws vanuit de gemeenteraad de inwoners bereikt. Ook door Studio 040 onze lokale omroep wordt deze leemte niet ingevuld. Onze inwoners vragen zich dan ook af waar wij in de raad, anders dan met het verhogen van de OZB, nog mee bezig zijn. Graag horen we van het college of en zo ja op welke wijze hiervoor aandacht is gevraagd bij zowel het ED als bij Studio 040.

12. Tenslotte.

Voorzitter, AWB ziet deze begroting en meerjarenraming met lede ogen aan en hoopt op betere financiële tijden en bij voorkeur eerder dan in 2028. De financiële tekorten raken niet alleen onze inwoners maar kunnen op termijn ook de bestaanszekerheid van Waalre als zelfstandige gemeente in gevaar brengen. De actualisering van onze in 2016 vastgestelde visie op de toekomst "De Kracht van Waalre" lijkt ons het aangewezen moment om ook daarover de discussie aan te gaan.

Wij zien met belangstelling uit naar de uitkomst van de afspraken over de doorberekening van de onderhouds- en servicekosten aan de Stichting Het Huis van Waalre en wachten nog steeds op de verantwoording van de beschikbaar gestelde kredieten voor de viering van het 100 jarig bestaan van onze gemeente.

AWB dient vooralsnog, gelet op de financiële positie en het ontbreken van alternatieve financieringsmogelijkheden, geen moties en/of amendementen in. Moties en amendementen van andere fracties, die wij overbodig achten dan wel leiden tot een nog groter begrotingstekort, zullen wij gelet op onze financiële positie niet steunen. Te meer omdat deze uitgaven de komende jaren alleen nog maar tot verdere verhoging van de lokale lasten zullen leiden.

Voorzitter, er van uitgaande dat deze begroting wordt aangenomen wensen wij u met de uitvoering ervan bij voorbaat veel succes.

Dank voor uw aandacht.

Jo Claessen,

Fractievoorzitter Aalst Waalre Belang